

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Fővárosi Ítéltábla a Dr. Bodnár Zoltán Ügyvédi Iroda, ügyintéző: dr. Bodnár Zoltán ügyvéd és a Kovács, Barborják és Társai Ügyvédi Iroda, ügyintéző: dr. Barborják Zoltán ügyvéd által képviselt felperesnek a jogtanácsos által képviselt Magyar Energia Hivatal (1081 Budapest, Köztársaság tér 7., Hivatkozási szám: ...) alperes ellen energiaügyben hozott közigazgatási határozat felülvizsgálata iránt indult perében a Fővárosi Bíróság 2006. évi november hó 22. napján kelt 3.K.34.010/2005/15. számú ítélete ellen a felperes által 16. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán az alulírott helyen 2008. évi június hó 25. napján megtartott nyilvános tárgyalás alapján meghozta a következő

í t é l e t e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 30.000 (azaz harmincezer) forint másodfokú perköltséget.

Ez ellen az ítélet ellen további fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

A felperes, mint rendszerirányító engedélyes az engedélyesek bevonásával kidolgozta az együttműködő földgázrendszer működésére vonatkozó szabályokat, eljárásokat és módszereket, a kereskedelmi elszámolási-mérési és adatforgalmi megállapodások minimális tartalmi elemeit, valamint a rendszerirányítás részletes szabályait tartalmazó Üzemi és Kereskedelmi Szabályzatot (a továbbiakban:

ÜKSZ), melyet 2005. évi március hó 16. napján jóváhagyásra benyújtott az alperesnek.

Az alperes ... évi ... hó ... napján kelt ... számú határozatával az ÜKSZ-t a II. pontban előírt módosításokkal jóváhagyta, egyúttal rögzítette, hogy a jóváhagyott ÜKSZ a határozat rendelkező részének elválaszthatatlan részét képező mellékletben található.

Az ÜKSZ „Fogyasztói igények bejelentése, és az igények igazolása” című részében az 5.1.7.1.1. pont alatt szabályozta, hogy a fogyasztói igényeket miként kell bejelenteni a közüzemi nagykereskedőnél, illetőleg az igényeket milyen módon kell igazolni. Az ÜKSZ 5.2.2.7. pontja a közüzemi nagykereskedőhöz eljuttatott fogyasztási igénybejelentés általános szabályait rögzíti.

A felperes keresettel támadta az alperes határozatával jóváhagyott ÜKSZ 5.1.7.1.1. és 5.2.2.7. pontját kérve ezen pontok hatályon kívül helyezését. Állította, hogy az alperes jogsértést követett el, mivel vele a közigazgatási határozatot az államigazgatási eljárás általános szabályairól szóló 1957. évi IV. törvény (a továbbiakban: Áe.) 45.§-a alapján nem közölte. Az ÜKSZ 1.3.a. és 3.1. pontjára utalva rámutatott arra, hogy annak személyi hatálya a közüzemi fogyasztókra nem terjed ki, így az alperes rájuk (azaz a közüzemi fogyasztókra) kötelezettséget sem állapíthat meg. A földgázellátásról szóló 2003. évi XLII. törvény (a továbbiakban: Get.) 3.§-ának 42. pontjára - a közüzemi és kereskedelmi szabályzat fogalmára - utalással kiemelte, hogy az ÜKSZ címzettjei az engedélyesek és rendszerhasználók lehetnek, e körbe a közüzemi fogyasztók nem tartoznak bele. Állította a Get. 3.§-ának 43. pontjára utalással, hogy az üzletszabályzat az, amely az engedélyesek és a fogyasztók közötti jogviszonyt rendezik. Vitatta, hogy a rendszerből közvetlenül vételez, és utalt arra, hogy a közüzemi földgáz nagykereskedővel áll kapcsolatban. Állította, hogy az ÜKSZ támadott szabályai hatályának kiterjesztése a hátrányos megkülönböztetés tilalmába ütközik, a 96/2003. (XII.18.) GKM. rendeletre történő hivatkozást irrelevánsnak tartotta. Különbséget tett a nyilvántartásba vett feljogosított fogyasztó és a közüzemi fogyasztók között. A feljogosított fogyasztó fogalmának meghatározását a közösségi norma - az Európai Parlament és Tanács 2003/55/EK számú irányelve, továbbá az Európai Parlament és Tanács 1775/2005/EK számú rendelete - alapján kérte megállapítani. A rendszerhasználót a szállítási-rendszert üzemeltető ügyfelével vagy potenciális ügyfelével, vagy magával a rendszerüzemeltetővel azonosította, kiemelve, hogy a közüzemi fogyasztó nem lehet rendszerhasználó, hiszen nem ügyfele a szállító-rendszer üzemeltetőjének, mivel nem vele, hanem a közüzemi szolgáltatóval, illetve az ilyen feladatokat ellátó közüzemi földgáz kereskedővel van jogi kapcsolatban. Állította, hogy a 111/2003. (VII.29.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Vhr.) csak erre az esetre terjed ki. A Vhr. 1.§-ának 31. pontjára, 21.§-ának (3) és (5) bekezdésére utalva álláspontja az volt, hogy a közüzemi fogyasztók nem minősülnek hozzáférésre jogosultnak. Hivatkozott arra, hogy gázfogyasztása mindig egy adott időpontban megjelenő villamos energia igénytől függ, figyelemmel arra, hogy nincsen arra nézve sem kötelező szerződési

megállapodása, sem határozat, hogy mely időszakban milyen mennyiségű villamos energia szolgáltatására köteles, így lehetetlennek tartotta az ÜKSZ szerinti bontásban a gázigényének meghatározását és a megadott gázfogyasztás betartását. Az ÜKSZ vitatott rendelkezéseivel kapcsolatosan a szerződési szabadságra és a Ptk. 226.§-ának (1) bekezdésére is hivatkozott. A felperes kezdeményezte az Alkotmánybíróság eljárását, az Alkotmánybíróságról szóló 1989. évi XXXII. törvény 38.§-ának (1) bekezdése alapján.

Az alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte határozatának jogszerűségére figyelemmel. Rámutatott arra, hogy a felperes szállítóvezetékéről ellátott közüzemi fogyasztó. A Get. törvényi fogalom meghatározásából levezetve a felperest rendszerhasználónak minősítette, mely okból kimondta, hogy rá nézve az ÜKSZ rendelkezéseket tartalmazhatott. Az ÜKSZ felperes által vitatott pontjaiban meghatározott fogyasztói igénybejelentési kötelezettség szabályozását a Vhr. 22.§-ának (1) bekezdés a) pontjában meghatározott ellátás biztonsága érdekében álló, és a közüzemi fogyasztó gázellátási elsődlegességéből eredően szükségszerű kötelezésnek tartotta. Rámutatott arra, hogy a közigazgatási per tárgya a 128/2005. számú határozat, amelynek meghozatalával kapcsolatos eljárási rendet nem sértette, döntésekor pedig azt volt köteles vizsgálni, hogy a Get. 14.§-ának (4) bekezdésében foglalt előírásoknak a benyújtott ÜKSZ megfelel-e. Mivel az megfelelt, ezért azt jóváhagyta. Sem az irányelvet, sem az Európai Parlament és Tanács hivatkozott rendeletét nem tartotta alkalmazhatónak figyelemmel arra, hogy a rendelet 2005. évi november hó 23. napján lépett hatályba és szabályait 2006. évi július hó 1. napjától kellett alkalmazni, míg az irányelvet (2003/55/EK) a Get. 86.§-ára utalva a jogi szabályozással harmonizáltnak találta. A határozat kézbesítésével kapcsolatos felperesi kifogásra előadta, hogy az államigazgatási eljárást megindító rendszerirányítónak, mint kérelmezőnek, továbbá a Vhr. 21.§-ában felsorolt engedélyeseknek a határozatot megküldte és a jóváhagyást követő napon a honlapján a határozatot közzétette.

Az elsőfokú bíróság 15. sorszámú ítéletével a felperes keresetét elutasította a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 339.§-ának (1) bekezdése alapján. Megállapította, hogy a felperes szállítóvezetékéről ellátott közüzemi fogyasztó, azaz a szállító vezetékéből földgázt vételez, ezért rendszerhasználónak minősül. A Get. 3.§-ának 42. pontjára való utalással rögzítette, hogy az ÜKSZ az együttműködő földgázrendszert működtető engedélyesek és rendszerhasználók viszonyát szabályozza, vagyis annak rendelkezése kiterjed a felperesre is. A szabályozási cél tekintetében kiemelte az ellátásbiztonságot, a háztartási és kommunális fogyasztók ellátásának elsőbbségét és rögzítette, hogy kiemelt jelentősége van a biztonságos ellátás megvalósításában a rendszerirányításnak. A fogalom meghatározások és a jogalkotói cél alapján megállapította, hogy a felperes által kifogásolt kötelezettségeket az alperes jogszerűen határozta meg és megalapozottan döntött arról, hogy a felperes bizonyos esetekben és körben információszolgáltatásra köteles. A határozat kézbesítésével kapcsolatosan rögzítette, hogy az alperes határozatát megküldte az eljárást megindító félnek, vagyis a rendszerirányítónak, továbbá a Vhr. 21.§-ában

felsorolt engedélyeseknek, illetőleg a honlapján is közzétette, arról az érdekvédelmi szervezeteket is értesítette. Jogszabályi kötelezettség hiányában nem látta szükségét annak, hogy az ÜKSZ-t, illetőleg az azt jóváhagyó határozatot a közvetve, vagy közvetlenül érintett szervezeteknek (személyeknek) meg kellene küldeni. Nem tartotta relevánsnak a felperes hivatkozását a Ptk. 226.§-ára, azonban rámutatott arra, hogy a perbeli esetben egy közhatalmi hatósági beavatkozásra került sor a szerződéses viszonyokba, melyet a Get., illetőleg a Vhr. rendelkezései lehetővé tesznek. Az Európai Parlament és Tanács irányelvére és rendeletére történő felperesi hivatkozás kapcsán az elsőfokú bíróság a Get. 86.§-ára utalt, amely tényként rögzíti, hogy a törvény az Európai Unió szabályokkal összeegyeztethető szabályozást tartalmaz, ennek ellenkezőjét pedig - megállapítása szerint - a felperes sikerrel nem bizonyította. A rendelet kapcsán arra mutatott rá, hogy annak hatályba lépése és alkalmazási időpontja jóval meghaladta a határozathozatal időpontját, így annak a perbeli határozat jogszerűségére kihatása nem volt..

A felperes fellebbezésében az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatását és kereseti kérelme elfogadását kérte. Állította, hogy az alperesi határozat ellentétes a magyar és az európai közösségi jogszabályokkal, mivel a Get. 4.§-ának (1) bekezdés b) pontja, 14.§-ának (5) bekezdése alapján eljáró alperes a Get. 3.§-ának 42. pontja, a Get. 3.§-ának 37. pontja, 14.§-ának (5) bekezdés 2. mondata megsértésével, illetőleg az ÜKSZ 1.3. pontjának figyelmen kívül hagyásával a szállítóvezetékéről ellátott közüzemi fogyasztók részére kötelezettséget előíró ÜKSZ-t hagyott jóvá. A felperes változatlanul fenntartotta az elsőfokú eljárásban kifejtett jogi érveit.

Az alperes ellenkérelmében az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását kérte. Változatlanul fenntartotta a határozatában foglaltakat és az elsőfokú eljárás során előadottakat. Állította, hogy határozata nem jogszabálysértő, az a hatályos jogszabályi rendelkezéseknek megfelel, mivel a felperes rendszerhasználó, ezért az ÜKSZ tartalmazhatott rá nézve kötelezettségeket.

A felperes előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezése iránti kérelmét a Fővárosi Ítéltábla 2.Kf.27.051/2007/9. számú végzésével elutasította. A Legfelsőbb Bíróság Kpkf.III.37.081/2008/4. számú végzésével e döntést helybenhagyta.

A felperes fellebbezése nem alapos.

A másodfokú bíróság a Pp. 253.§-ának (3) bekezdése alapján a fellebbezési kérelem és a fellebbezési ellenkérelem keretei között vizsgálta az elsőfokú bíróság ítéletét, és megállapította, hogy a vonatkozó jogszabályi rendelkezések helyes értelmezése alapján vont le az elsőfokú bíróság a jogi következtetéseit és jogszerűen utasította el a felperes keresetét.

A perben a felperes nem vitatta, hogy közüzemi fogyasztó, azaz olyan fogyasztó, aki a közüzemi szolgáltatótól, közüzemi szerződés alapján földgázt vételez (Get. 3.§ 32. pont).

A Get. 3.§-ának 37. pontja szerint rendszerhasználó az, aki a szállító- vagy elosztóhálózatba, illetve tárolóba földgázt betáplál, valamint abból földgázt vételez. Márpedig a közüzemi fogyasztó felperes a szállító- vagy elosztóhálózatból földgázt vételez (arról közvetlenül ellátott).

Az elsőfokú bíróság e két fogalom-meghatározásából helytállóan jutott arra a következtetésre, hogy a közüzemi fogyasztó felperes tényleges földgáz vételezése - további jogszabályi kikötés hiányában - a rendszerhasználóvá minősítéséhez elegendő. Ezzel az érveléssel a másodfokú bíróság is egyetértett.

Hivatkozott arra is a felperes, hogy az európai uniós szabályozás ettől eltérő következtetések levonását teszi lehetővé.

A hivatkozott irányelv rendszerhasználónak tekinti azokat a természetes vagy jogi személyeket, akik/amelyek a hálózatot ellátják, vagy akiket/amelyeket a hálózatról (angolul: system, azaz rendszer) látják el. Az ellátás (supply) fogalma a földgáz fogyasztók részére történő értékesítést jelenti, beleértve a viszonteladást is. Ennek megfelelően rendszerhasználó tehát az a fogyasztó, akinek a rendszerből földgázt értékesítenek. Felperes olyan (közüzemi) fogyasztó, akinek a rendszerből földgázt értékesítenek, azaz az irányelv szerinti is rendszerhasználó.

Mindezek alapján megállapította a másodfokú bíróság, hogy a Get. szabályai a közösségi irányelv rendelkezéseivel összhangban állnak.

A hivatkozott tanácsi rendelet fogalom rendszerét a másodfokú bíróság sem vizsgálta, mert egyet értett azzal, hogy az a határozathozatal időpontjában még nem volt hatályban, így ez okból a határozat jogszerűsége ez alapján nem kifogásolható.

Ennek megfelelően a másodfokú bíróság nem látott lényegi és perdöntő különbséget a határozathozatal időpontjában irányadó hazai és uniós szabályozás, fogalom-meghatározás között, így abból a felperesi álláspontot alátámasztó következtetést sem tudott levonni.

Mivel a fenti levezetés alapján egyértelmű, hogy a felperes rendszerhasználó is, így rá nézve az ÜKSZ kötelezettségeket jogszerűen tartalmazhatott. Az ezzel kapcsolatos elsőfokú bírósági érvelés alapos volt, azt a felperes a fellebbezésében előadottakkal megcáfolni nem tudta. A felperes érdemben nem kifogásolta az adatszolgáltatási kötelezettség előírásának jogszerűségét, a teljesíthetősége körében pedig elmulasztotta bizonyítani annak akadályozottságát a Pp. 164.§-ának (1) bekezdésében foglalt rendelkezések ellenére.

Ezért a másodfokú bíróság a felperes keresetét elutasító elsőfokú ítéletet megalapozottnak és jogszerűnek találta.

Mindezen túlmenően a másodfokú bíróság kiemeli, hogy a felperesi érvelés az egységes rendszerben való működésnek is ellentmond. E körben helyesen érvelt az elsőfokú bíróság a szabályozási elvekre, a rendszer működésének lényeges elemeire utalva, hiszen nemcsak a Get., de az ÜKSZ, az üzletszabályzat és a közüzemi szerződés is több helyen rögzíti az adatszolgáltatási kötelezettséget, amelyet a rendszerben tevékenykedők egymástól függetlenül képtelenek jól teljesíteni, hiszen az egyes igények összefüggnek, az összefüggő adatok hiányában a kiszámíthatóság és működési biztonság, a rendszeregyensúly követelménye sérülhet.

Fentieken túlmenően megjegyzi a másodfokú bíróság, hogy a perben felülvizsgált határozattal lezárt közigazgatási eljárásban ügyfél a kérelmező rendszerirányító volt, azaz az eljárás megindításakor hatályos államigazgatási törvény (1957. évi IV. törvény) 72.§-ának (1) bekezdése alapján a határozat bírósági felülvizsgálatát - ügyféli minőségében - kizárólag ő kérhette volna. A peres eljárás megindulásakor hatályos Pp. 327.§-ának (1) bekezdése alapján a közigazgatási per indítására az volt jogosult, akinek jogát vagy törvényes érdekét az eljárás alapjául szolgáló ügy érintette. Ennek az érintettségnek közvetlennek és nyilvánvalónak kellett lennie a Legfelsőbb Bíróság iránymutatása (pl. EBH2004.1100.) alapján. Erre figyelemmel az elsőfokú bíróságnak vizsgálnia kellett volna az ügyfélnek nem minősülő felperes keresetindítási, és ezen belül keresetösségi jogát. Szükségesnek mutatkozott volna a keresetindítási határidő megtartottságának vizsgálata is, mivel a felperes részére a határozat kézbesítésre nem került, arról a honlapon való megjelenéssel értesült. Ezen kérdésekkel a másodfokú bíróság a fellebbezés kereteire figyelemmel nem foglalkozott.

Fentiek alapján a másodfokú bíróság a Pp. 253.§-ának (2) bekezdése alapján az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.

Az alperes másodfokú eljárásban felmerült perköltségének megfizetésére a sikertelenül fellebbező felperes a Pp. 78.§-ának (1) bekezdése alapján köteles. A felperes fellebbezésén a szükséges mértékű fellebbezési illetéket - az illetékfeljegyzési jog ellenére - bélyegben lerőta, így ennek viseléséről rendelkezni nem kellett.

B u d a p e s t, 2008. évi június hó 25. napján

Borsainé dr. Tóth Erzsébet sk. a tanács elnöke, **dr. Tóth Kincső** sk. előadó bíró,
dr. Bacsa Andrea sk. bíró

A kiadmány hitelül:
bírósági írnok